

<http://hem.passagen.se/clissing>

Hemmesjö hembygdsförening 25 år!
1976 - 2001

HEMMESJÖBYGDEN

Meddelande från Hemmesjö hembygdsförening

Årsmöte
Fredagen den 16 mars kl 19 i Risingegården
Efter årsmötesförhandlingarna blir det underhållning med populära "Munspelsgökarna". Kaffeservering. Välkomna!

Vårens och sommarens program

Måndagen den 30 april kl 20.30 i herrgårdsparken i Åryd. Valborgsmässofirande med eld och fyrverkeri och tal till våren.

Söndagen den 5 maj, från kl 9. Vi öppnar stugan och snyggar till inne och ute. Kaffe serveras.

Söndagen den 20 maj kl 13.30 i Hultet (Skogstorp). Byalaget i Hultet anordnar vägskälsdans på "Synnaplätten" i Hultet. Kaffe serveras. Östra Torsås hembygdsförening inbjuder.

Lördagen den 2 juni kl 07. Gökotta på den nya rastplatsen vid Hemmesjösjöns västra strand. Infart på Appलगrensvägen, ca 700 m norr Hemmesjö gamla kyrka. Vägvisning kommer att finnas. OBS! För att undvika trafiksvårigheter, kör inte in på Appलगrensvägen från riksväg 25. Välkommen till en härlig morgon i naturen! Tag med kaffekorg.

Tisdagen den 12 juni kl 18.45. Sune Svantesson, Gossagård, Ingelstad visar sin tork- och rensanläggning. Förfriskningar serveras. Östra Torsås hembygdsförening inbjuder.

Söndagen den 5 augusti kl 13:30. Jubileumssommarfest vid Schöns stuga på Masugnsvägen 12 i Åryd. Jubileumsprogrammet kommer på anslagstavlor i god tid. Missa inte detta tillfälle!!

Söndagen den 19 augusti kl 14.00. Vandrung på Sigfridsleden. Vi samlas vid vägskälet i Hultet (Skogstorp) tillsammans med Östra Torsås och Tegnaby hembygdsföreningar. Efter information om leden fikar vi och går sedan en tur i valfri riktning (mot Åryd eller mot Rottnen). Tag med fika.

Förutom ovanstående programpunkter kommer det att dyka upp flera större eller mindre evenemang. De annonseras i god tid på de större anslagstavlor i socknen och vi skall försöka synas också på Rondellens anslagstavla. Missa inte utställningarna i hembygdsstugan under sommaren!

Visst är det bra om Du är medlem i hembygdsföreningen men det är inget krav för att vara med på våra aktiviteter. Således, Välkomna alla!

Har Du ingen att åka med till träffarna. Ring till någon i styrelsen så försöker vi lösa det.

Redaktörens ruta

Sedan styrelsemedlemmarna tog hand om utdelningen av bladet blev Skogstorpborna utan. Det skall vi rätta till nu. Visserligen ligger detta område utanför socknen men av hävd har samarbetet varit stort.

Vägföreningens historik som utlovades i detta nummer har fått uppskjutas, men den kommer.

Till sist: Det är 25 år sedan föreningen startade och vi kan blicka tillbaka på en rikt varierad verksamhet. Vi har all anledning att vara stolta över de resultat föreningen uppnått till nytta och nöje för alla i vår bygd. Men läs gärna och begrunda det sista stycket i Nils Fredriks historik över hembygdsföreningen. Tänkvärda ord!

Några minnen från Gamla kasernen i Åryd, stugorna däromkring och dess invånare

Jag kom till världen i en liten enrumslägenhet i Gamla kasernen, året var 1913 i månaden maj. Där tillbringade jag sedan mina barndoms- och ungdomsår.

I kasernen fanns sex enrumslägenheter plus tre enkelrum. Mina föräldrar Vendla och Frans Gustav fick ytterligare tre barn. Schander och Hilma fick sju barn, Danielssons hade åtta barn och Zakrissons fyra. Alla dessa människor hade en

ingång i huset. På den andra sidan bodde familjen Ljung som begåvats med sju barn. Några bekvämligheter fanns inte. Vatten fick man hämta på andra sidan vägen och slasken fick man bära ut. Det fanns flera byggnader runt omkring.

Varje familj hade en vedbod, någon hade hönsbod. Det fanns två dass med många hål och med kataloger som toalettpapper. Där var också ett svinhus. Alla familjer måste ha en "julagris" som slaktades i början av december. Ett söndagsnöje för gubbarna var att med ett snöre mäta hur tjock grisen var. Den som hade den tjockaste grisen var lite mallig. Min mamma talade om att under första världskriget var det ont om mjöl. Pappa slog nässlor, som mamma kokade och hackade. Det blev en soppa som grisen tyckte om. Det året var fläsket mycket randigt och fint. När grisen var slaktad lagades det mycket mat. Då skulle alla i huset ha en liten smakbit. Ett isterband, en syltbit och en liten fläskbit. Bruket upplät en stor åker där familjerna fick sätta potatis. Den räckte i regel hela året. Blev skörden god gjordes stärkelse. Stärkelsegröt var mycket gott.

Vi hade en tidning, Växjöbladet eller Smålandsposten, som då hämtades på järnvägsstationen. Ofta var det min syster eller jag som hämtade den. Promenaden från gamla kasernen till stationen var på den tiden väldigt lång för två småflickor. I ett enkelrum på nedre botten bodde Anna-Stina. Hon bjöd in oss på kaffe och en sorts stora kringlor som vi kallade "pladuskor". Under tiden läste hon följetongen i tidningen.

Gamla kasernen i Åryd (nedbränd 1975) låg på samma ställe som nuvarande Masugnsvägen 37. De andra husen som nämns är de tre husen på andra sidan vägen. De finns fortfarande kvar. Lilla herrgården är herrgårdens flygelbyggnad. (Red)

I huset närmast bodde familjen Säll med fem barn. Farbror Säll arbetade i stallet och ladugården. Någon gång på 1920-talet kom det en amerikafeber. Ivan, Per och Hugo Ljung åkte över, likaså Robert och Klas Säll. Klas var en stor dragspelskung i det stora landet. Robert och Per återvände så småningom till hemlandet. Huset i mitten beboddes av familjerna Färm och Krants. De hade fem pojkar var. I det lilla huset längst ner bodde Åstrand med två vuxna söner och en dotter. I det mittersta huset fanns en stor murad bakugn. Där bakade många familjer sitt bröd. Några kommunala aktiviteter för barn och ungdom fanns inte, de fick man hitta på själv. På vintern åkte man park och kälke i backarna. Någon gång fick de stora pojkarna låna en lång hästkälke av farbror Ljung. Alla småungarna placerades på kälken. Man steg på vid lilla herrgården. Var föret bra kunde man åka nästan ner till Gamla kasernen. För det mesta fick småungarna dra kälken uppför backen. Josef Ljung var en mycket barnkär person. Han var kusk på bruket och hade hand om många hästar. Ibland kom han med sin flakvagn med en hel rad ungar som fick åka med. Ofta kom han med droska och två hästar. Då var det herrskapet på herrgården som skulle ut och promenadåka.

På sommaren badade man mycket. Någon simskola fanns inte, själv lärde jag mig simma med en bräda under armarna. Så lekte man skjuta älg, knutagömmen och mycket annat. I augusti när kräftorna var lovliga gick vi i ån, lyfte på stenarna och tog en och annan kräfta. Detta var inte tillåtet så någon fick stå på vakt så inte förvaltaren eller inspektoren kom. På våren samlades de större barnen och utrustade med räfsor och kvastar gjordes alla gångar och gräsmattor rena och fina. Då var det nästan sommar och man fick ta av sig strumpor och skor.

När jag en eftermiddag kom förbi Gamla kasernen och fann en askhög klack det till av saknad i mitt hjärta. Jag tror det var många som kände så.

Gully Johansson, f.d. Åryd- och Billabo

--- --- --- --- ---

Hemmesjö hembygdsförening 25 år

I slutet av november 1923 ordnade Hemmesjö föreläsningsförening en hembygdsafton med deltagande av lektor Eric Elgqvist i Växjö och författaren J.A. Göth i Braås. Vid denna sammankomst framkom förslag om att bilda en hembygdsförening i Hemmesjö. Förslaget tycks dock ha runnit ut i sanden.

Den 29 juni 1976 togs frågan upp på nytt. Närmare femtio hembygdsintresserade Hemmesjöbor beslöt då vid ett möte i samlingslokalen Fridhem i Åryd enhälligt att bilda en hembygdsförening, antog provisoriska stadgar och valde en interimstyrelse. Ordförande blev Bengt Hjelmqvist. Föreningen fick redan från starten en stark uppslutning och utvecklade en livlig verksamhet med sammankomster, utflykter, studiecirklar och publikationsverksamhet. De första tio åren av dess historia behandlas i en uppsats av Bengt Hjelmqvist i Hemmesjöbygden 1986:1. Några viktigare händelser före 1986 skall dock beröras nedan.

Förvärvet av en egen lokal är en sådan händelse. Efter framställande av hembygdsföreningens styrelse överlämnade Södra skogsägarnas styrelse år 1979 som gåva till föreningen det hus vid Masugnsvägen i Åryd som de närmast föregående decennierna bebotts av maskinisten Arvid Schön. Samtidigt fick föreningen dispositionsrätt till det f.d. turbinhuset i närheten. Dessa byggnader har sedan dess utgjort basen för föreningens verksamhet.

Sammankomster

I historiken vid tioårsjubileet konstaterar Bengt Hjelmqvist att föreningens sammankomster under åren följt en bestämd rytm. Denna rytm har i huvudsak bibehållits även efter 1986. Årsmötet hålls en fredag i mars, numera så gott som alltid i Risingegården. På programmet står i allmänhet utöver årsmötesförhandlingarna ett föredrag med eller utan bildvisning, någon form av musikunderhållning och

en eller ett par utställningar. Vid årsmötet 1985 visades exempelvis en utställning om tusenkonstnären Alfred Johansson från Risinge och tio år senare en utställning av målningar och teckningar av träindustriarbetaren Erik Skjutare. Vid ett par tillfällen har Risingegårdens scen kommit till användning. När föreningen i samband med årsmötet 1986 firade sitt 10-årsjubileum läste Ulla Ekberg och Carl-Erik Johansson från denna scen en verskrönika om Hemmesjö med text av Bengt och Nils Fredrik Hjelmqvist. Vid årsmötet 1998 uppfördes efter intensiva repetitioner Bengt Hjelmqvists pjäs "Det brinner en eld", med handlingen förlagd till Åryd vid mitten av 1820-talet och under medverkan av egna och inlånade skådespelare. På valborgsmässoafton tänds bålet i herrgårdsparken i Åryd, sedan 1982 i hembygdsföreningens regi, kyrkokören sjunger, tal hålls för våren och det hela avslutas med ett fyrverkeri. På pingstaftonens morgon samlas man till gökotta på någon intressant plats i socknen, dricker kaffe och får veta litet mer om den trakt man besöker. En försommarkonsert hålls i regel vid herrgården i början av juni. Hembygdsgdagen äger rum i den gamla bruksmiljön i Åryd en söndag i början av augusti. Den inleds traditionellt av en tipspromenad, och i övrigt står föredrag, musik- och dansframträdanden, utställningar och ibland skämttävlingar på programmet. Under några år anordnades t.ex. dragkampstävling mellan lag från olika delar av socknen. För barnen har det ibland arrangerats ponnyridning och fiskdamm. För utställningarna har både hembygdsstugan och turbinhuset stått till förfogande. På senare år har man ibland premiärvisat en utställning som senare visats på Kulturhusens dag i september. Årets program avslutas i regel med ett höstmöte med föredrag, oftast förlagt till församlingshemmet i Billa.

Vissa nya traditioner har tillkommit efterhand. Sedan några år tillbaka är det exempelvis öppet hus i hembygdsstugan någon dag i början av januari med glögg och pepparkakor. På höstprogrammet har de båda senaste åren stått en berättarkväll där medlemmarna själva bidragit med historier. Ett populärt inslag i verksamheten var de träffar i hembygdsstugan med frågesport, föredrag m.m., som ordnades 1987-1988 och som i anslutning till ett populärt TV-program döptes till "Schöna onsdag" respektive "Schöna torsdag". Under några år i början av 1990-talet var föreningen medarrangör av slåttern vid gamla kyrkan inför gudstjänsten på midsommardagen och 1994-97 deltog ett antal föreningsmedlemmar i den slåttern som på initiativ av Christina Arup ägde rum på Vitarör i Risinge omkring månadsskiftet juli-augusti i ett försök att återskapa gamla tiders flora.

Utställningar m.m.

Även utanför de annonserade sammankomsterna har hembygdsföreningens lokaler vid åtskilliga tillfällen använts för utställningar m.m. Åren 1987-1991 visades valda delar av kommunens nyinköpta konst i turbinhuset. När kommunen år 1992 inte längre hade råd med konstinköp ordnade hembygdsföreningen i stället en utställning med bidrag från traktens konstnärer och hantverkare. Sedan har dess lokaler vid åtskilliga tillfällen upplåtits för julmarknader, vårförsäljningar m.m. En mycket välbesökt och uppskattad utställning om arbetarrörelsen i Åryd under förra århundradet, Minnenas sekel, visades sommaren 2000 i hembygdsstugan.

Utflykter

Ett flertal fotvandringar, cykelturer och bilutflykter i närområdet har genom åren företagits i föreningens regi. Man har studerat urskogen i Skårtaryd, uppsökt linneans blomningsplatser, vandrat på Hemmesjö kyrkogård, blivit guide till sevärdheter i Risinge m.m. Speciellt minnesvärt var det hembygdsrally sommaren 1984, då cirka 200 personer i egna bilar gjorde en rundtur genom socknen. Redan under sina första verksamhetsår har föreningen också ordnat längre bussutflykter. I allmänhet har man hållit sig inom länets gränser, men man har också besökt exempelvis Öland med Ekerums fornborg (1981), Rydaholm och Nydala i Jönköpings län (1985), södra Kalmar län (1987) och snapphanarnas trakter i norra Skåne (1989). År 2000 ordnade man tillsammans med hembygdsföreningarna i Tegnaby och Östra Torsås en resa "i Nils Dackes spår" till bl.a. Vissefjärda och Karlskrona.

Bevarandefrågor. Föreningens fastigheter och samlingar

En av hembygdsföreningens viktigaste uppgifter är att verka för bevarandet av gamla kulturmiljöer. De två största sevärdheterna i Hemmesjö är otvivelaktigt masugnsområdet och gamla kyrkan.

I nr 1983:2 av Hemmesjöbygden berättade Claes Lissing om den undersökning han och Harald Schön gjort av masugnens kondition, redogjorde för behövliga åtgärder och påpekade att upprustningen skulle kräva så mycket pengar och arbete att hembygdsföreningen inte kunde klara av den på egen hand. De ansökningar om hjälp med allmänna medel som föreningen inlämnade till länsantikvarien ledde dock inte omedelbart till resultat. Det rådde högkonjunktur och brist på byggnadsarbetare. Inte förrän 1990-91 fick rostugnen sin översyn (nu är det förhoppningsvis snart dags för ytterligare åtgärder) och det dröjde till 1993-94 innan masugnen restaurerades i ett ALU-projekt med bistånd av länsantikvarien, länsarbetsnämnden, Sune Carlssons åkeri, Varendshus AB och Skogssällskapet. (Många av föreningens medlemmar lämnade också ekonomiskt bidrag till restaureringen.) Den högtidliga invigningen av masugnen ägde rum den 4 juni 1994. Lars-Olof Larsson höll föredrag och Ulla Ekberg läste Bengt Hjelmqvists dikt "När elden lyste och brann". I samband med restaureringen inreddes en utställningslokal på masugnskransen. Dit överflyttades sådana föremål ur föreningens samlingar som belyser järnbrukets historia, bl.a. den modell över bruket omkring 1870, som 1989 gjordes av elever vid Åryds skola och som intill dess varit placerad i nedre hallen på herrgården.

Även masugnens omgivningar har på senare år rustats upp. Det f.d. badhuset har snyggats till och en lokal har där ordnats för pubverksamhet, sommarkafé och utställningar av konst och hantverk. Vattenrännan vid turbinhuset har, på initiativ av Jan Forsberg, försetts med ett nytillverkat vattenhjul av gammal modell. En regelbunden visningsverksamhet av masugnsområdet sommartid har kommit i gång. De många namnen i gästboken vittnar om intresset både hos ortsbefolkningen och hos utsocknes besökare. Förhoppningsvis blir turisterna ännu flera när skyltningen uppe vid väg 25 nu snart blir bättre.

Till den gamla masugnsmiljön hör också hembygdsstugan och turbinhuset. Även dessa byggnader har rustats upp. På hembygdsstugan har taket lagats och ytterväggarna målats. Inredningen har undan för undan kompletterats med skänkta eller köpta möbler och andra inventarier. Vatten och avlopp har installerats. Flaggstång, utemöbler och gräsklippare har anskaffats. Föreningens samlingar såväl av föremål som av klippböcker och skrifter av hembygdsintresse har undan för undan utökats. Bl.a. har föreningen fått löfte om att överta vad man önskar av de föremål och dokument som Kurt Johansson i Risinge efterlämnat. Några uthus överst på Masugnsbacken har efter renovering tagits i bruk för att härbärgera föremål i föreningens ägo.

Socknens andra stora sevärdhet är den gamla kyrkan. I den kommitté som på förslag av hembygdsföreningen utsågs 1986 för att senast den 1 oktober 1987 lägga fram förslag till restaurering av kyrkan representerades föreningen av Carl-Erik Johansson och Claes Lissing.

En viktig uppgift för föreningen är givetvis att informera ortsbor och turister om de sevärdheter som finns i bygden. Skyltningen uppe vid väg 25 har nämnts. I egen regi har hembygdsföreningen bl.a. satt upp en skylt mitt emot Sune Carlssons åkeri, med hänvisning till sevärdheter utmed vägen mellan Åryd och Risinge.

Studieverksamhet

Redan under föreningens första år började man med studieverksamhet. Under många år hölls t.ex. en studiecirkel på Åry herrgård, som bland mycket annat ägnade sig åt att spela in gamla ortsbors berättelser om äldre tider. Grupper inom föreningen har bl.a. sysslat med kulturminnesvård i skogen, torpinventering i Risinge och den lokala historien i Billa. En arbetsgrupp har ägnat sig åt att samla material till en historik över träindustrin, som när detta skrivs närmar sig sin fullbordan. Hembygdsföreningen har också givit råd och hjälp åt studerande på olika nivåer som gjort specialarbeten med anknytning till bygden.

Publikationer

Föreningens äldsta publikation är medlemsbladet Hemmesjöbygden, vars första nummer kom 1977 och som sedan med ett par undantag utkommit med två nummer om året. Hemmesjöbygden utdelas gratis till alla hushåll med riktnummer 360 43 och skickas dessutom till föreningens medlemmar på andra orter. Till 10-årsjubiléet 1986 utkom som ovan nämnts "Hemmesjö. En verskrönika". Lagom till hembygdsdagen 1990 färdigställdes bilderboken "Det var en gång ett järnbruk" med foton av Leif

Bolmgren och text av Bengt Hjelmqvist. De båda sistnämnda publikationerna säljs av hembygdsföreningen, liksom det särtryck av dikterna i pjäsen "Det brinner en eld" som framställdes i samband med uppförandet. Föreningen har också åtagit sig det ekonomiska ansvaret för den av Leif Bolmgren redigerade almanacka med fotografier från bygden, vars första årgång avser år 1988 och som finns att köpa hos styrelsens medlemmar och på Konsum. En liten broschyr om järnbruksområdet utgavs år 1998 och finns på svenska och tyska. Den utdelas gratis.

Ekonomi

Föreningens ekonomi får betraktas som någorlunda stabil. Kostnaderna för de allra största projekten har i huvudsak täckts av bidrag, t.ex. renoveringen av masugnen. För den löpande ordinarie verksamheten har det väl varit litet kärvare. Det kommunala grundbidraget har exempelvis försvunnit. Under senare delen av 1990-talet var medlemsavgifterna den största inkomstposten. Föreningsmedlemmarnas bidrag i form av kaffepengar och lottinköp vid sammankomster samt besökarnas gåvor och inköp vid visningar av masugnsområdet spelar också en betydande roll för föreningens ekonomi. Bland gåvor av större betydelse kan nämnas Bengt Hjelmqvists bidrag för skyltning av minnesmärken och Harald Schöns bidrag för dokumentation av träindustrin, båda från 1993.

Styrelse

Föreningens förste ordförande Bengt Hjelmqvist efterträddes 1990 av Claes Lissing och utsågs i samband med sin avgång till föreningens hedersordförande. Även i övrigt har styrelsen undan för undan förnyats. Ingen av de ursprungliga styrelsemedlemmarna kvarstår. Längst stannade Göte Aronsson, som avgick 1997. Av de nuvarande medlemmarna har Onni Thunell varit med längst. Han invaldes i styrelsen 1979.

Medlemmar

I historiken vid 10-årsjubileet konstaterar Bengt Hjelmqvist att föreningens medlemsantal varit i ständigt stigande. Riktigt lika bra har det inte varit på de senare åren. Medlemsantalet som 1984 var uppe i 326 har under 1990-talet pendlat omkring 200. År 2000 har man dock kunnat glädja sig åt en viss ökning.

Samverkan med andra föreningar m.m.

Hembygdsföreningens medlemmar har deltagit i kurser och sammankomster anordnade av hembygdsförbundet. Föreningarna i södra Växjöbygden har under senare år arrangerat gemensamma natur- och kulturrundor. Enskilda föreningar har besökt varandra. Under år 2000 inleddes ett mera ingående samarbete med hembygdsföreningarna i Tegnaby och Östra Torsås, som bl.a. tog sig uttryck den ovannämnda resan i Nils Dackes spår. Med övriga föreningar i Åryd och Hemmesjö har föreningen samarbetat bl.a. i det s.k. föreningsrådet.

Har hembygdsföreningen en framtid ?

Har hembygdsföreningen en framtid? Kommer våra efterkommande att fortsätta att samlas till årsmöten och hembygdsdagar, gökottor, bussutflykter och berättarkvällar? Kommer det att finnas folk som vill åta sig att koka kaffe, klippa gräs, leda visningar och delta i styrelsesammanträden? Kommer det även framgent att finnas intresse för att bedriva hembygdsstudier enskilt eller i cirkelform och för att publicera resultaten av forskningarna i Hemmesjöbygden? Kommer föreningen att kunna hjälpa nyinflyttade att känna sig hemma bland oss och hjälpa nyutflyttade att hålla kontakten med sin gamla hembygd? Kommer föreningen att kunna leva upp till den målsättning som ingår i dess stadgar, "att värna om och vårda bygdens miljö och dess kulturarv och föra detta vidare till kommande generationer"? Låt oss hoppas det, och låt oss verka för att vårt hopp går i uppfyllelse!

Nils Fredrik Hjelmqvist

Året var 1949. Storskolan börjar.

Så var dagen inne, sommarlovet var slut och livets allvar skulle börja! Ja, så kände jag det faktiskt. Småskolan var lite mer lek och inte så viktig, "bara" en fröken. Nu skulle vi flytta in i stora skolsalen tillsammans med ytterligare fyra klasser. Alla de andra eleverna var äldre än vi – och värst av allt – en stor kraftig karl med bullrande, mörk röst som lärare.

Vad hjälpte det att han var gift med min faster, jag var lika rädd för honom för det. Georg Rydqvist var hans namn. Han hade varit lärare i många år och närmade sig 60 år, när jag började hos honom. Jag minns än idag min första dag i storskolan.

Det började redan på morgonen. Fjärilar i magen, kunde inte få i mig någon frukost och gråtfärdig när jag skulle gå. Men tala om ödet. Just då kom min "älsklingsfarbror", Oskar från Gemla, puttrandes på sin lättviktare. Han var alltid lika skojfrisk och glad. Mor berättade om mina bekymmer, om hur rädd jag var för att gå till skolan. Min farbror som hade många barn själv och förstod sig bra på barn och deras idéer hade situationen helt klar för sig. Han sa: "Hoppa upp och sätt dig på motorcykeln så skall jag skjutsa dig till skolan. Jag har ändå ett ärende till Georg". Åka motorcykel var det roligaste jag visste så jag var inte nödbedd. Det kändes så tryggt och skönt att få hålla Oskar i handen när vi kom till skolan. Jag var inte alls orolig när jag efter en stund trädde in i skolsalen. Skolläraren skrattade så gott åt mig, tyckte jag. Var det kanske farbror Oskar som hade framfört något "ärende" till honom? Jag trivdes bra i storskolan och tyckte om min lärare. Visst var han sträng men han höll ordning och reda på oss. Jag uppfattade honom som rättvis, under förutsättning att man kunde sina läxor och skötte sig för övrigt. Men viss kunde han bli arg och högljudd. När vi gick hos honom hade han nog ett lugnare humör än han hade i sina yngre dagar. Han hade väl insett med ålderns rätt att det lönade sig inte att hetsa upp sig för mycket.

- Tänk om vi vuxna kunde tänka på vad litet det behövs för att sätta lite råg i ryggen på en rädd liten unge. Låt oss stötta och hjälpa varandra så ofta vi kan. -

Kanske flickorna hade lite mer medhåll. Men som sagt, han fordrade att vi skulle kunna våra läxor, oavsett vi var flickor, pojkar eller släktingar till honom!

Respekt hade man i övermått. Vi satt som tända ljus i bänkarna, åtminstone när han tittade på oss. Vi gick 3:an till och med 6:an hos honom. Han hade hand om samtliga klasser, samtidigt (B-form). Vi fick läsa olika ämnen, 3-4:an hade t.ex. välskrivning samtidigt som 5-6:an förhöordes på geografiläxan. Detta fungerade bra. Samtidigt snappade man åt sig lite av vad de andra sysslade med. På så sätt var man lite förberedd till vad som komma skulle.

Så blev det examensdags. Hela skolan kläddes med blommor och grönt. Vilka ljuvliga dofter av liljekonvalj och syren. Far och mor var alltid med och lyssnade på oss. Alltid hade man ny klänning till examen. Vi flickor var som små vårblommor i ljusa pasteller och rosetter i håret. Pojkarna, vattenkammade och prydliga. Ängabollarna lyste som små solar. På katedern stod en bukett med löjtnantshjärtan. Magistern spelade "Den blomstertid nu kommer" och sjöng med basröst. Ljusa barnaröster blandades med föräldrarnas lite mörkare röster och allt andades frid och ro.

Efter psalmen och morgonbönen inledde Rydqvist alltid examensförhöret med följande fråga: "I varje hem finns det två böcker, en liten och en stor. Vet någon vilka jag menar?" Alla händerna for i luften. Men svaret var inte bibeln och psalmboken som väl de flesta tänkte svara utan svaret var: Bibeln och almanackan! Detta lärde man sig redan när man passerat 3:an. Men det var nog alltid någon som åtminstone satt och tänkte fel..

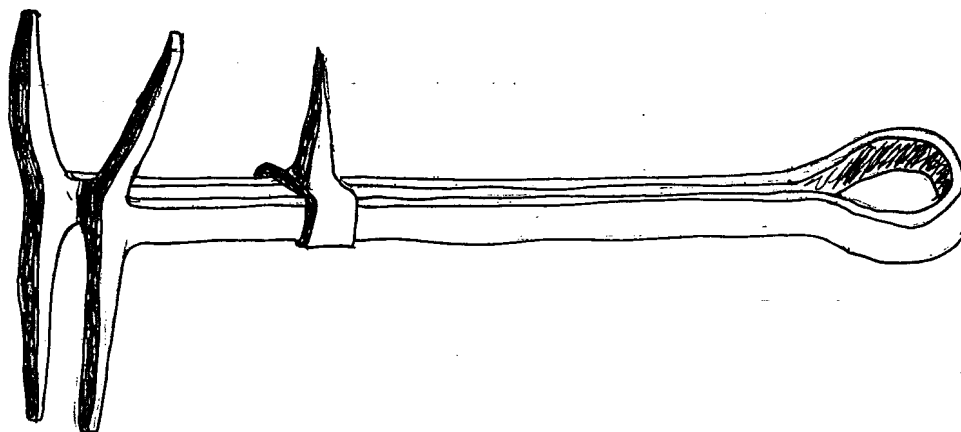
Ja, så hade fyra år passerat i storskolan. Nu hade jag ett år kvar. 7:e klass. Denna min sista klass skulle jag gå i Billa skola, hos kantor Josef Johansson. Detta såg jag fram emot. Av äldre kamrater hade jag fått höra: "I Billa skola får man leva loppan, kantorn är inte alls så sträng!". Så fick man sig till livs allt vad

de vågat göra. Det var med ett stort leende på läpparna vi Risingebarn för första gången stod och inväntade skolbilen som skulle föra oss till Billa skola. Här började en ny spännande epok. Skolskjuts, matsäck, nya kamrater från Åryd, Billa och Tegnaby, och sist men inte minst – en ny lärare.

Birgit Bengts

Efterlysning!

Kommer Du ihåg föremålet vi frågade efter i förra numret av Hemmesjöbygden? Så här såg det ut.

Genom Elvy Perssons efterforskningar vet vi nu att det är ett redskap som användes när man byggde timmerhus för att få bjälkarna att sluta tätt mot varandra. Man lade ihop två stockar, drog med verktyget mellan stockarna och ristade då en markering i vardera stocken. Efter de markeringen högs sedan bjälkarna och passade förhoppningsvis bra mot varandra. Den lilla piggen på verktyget användes för att styra rakt vid ristningen. Vad kallades verktyget? Den frågan återstår.

Styrelsen 2000

Claes Lissing, ordf, red för Hemmesjöbygden
Masugnsvägen 4 A
360 43 Åryd
tel 0470/774315

Inge Gustafsson, sekr
Risinge
360 43 Åryd
0470/772058

Nils Fredrik Hjelmqvist, kassör
Åry herrgård
360 43 Åryd
0470/774250

Elvy Persson
Södra Åreda
360 43 Åryd
0470/771014

Nils-Ola Holtze
Åry herrgårdsflygel
360 43 Åryd
0470/774487

May-Brith Gustafsson
Risinge Kåragård
360 43 Åryd
0470/772060

Onni Thunell
Billa
360 43 Åryd
0470/774049

Leif Bolmgren
Tallvägen 11
360 43 Åryd
0470/774325

Birgitta Jakobsson
Risinge Mellangård
360 43 Åryd
0470/772057

Björn Sunesson
Nyadal, Risinge
360 43 Åryd
0470/771040

Sven-Olov Wargklev
Masugnsvägen 37
360 43 Åryd
0470/774228

Monica Ohlsson
Billavägen 1 A
360 43 Åryd
0470/774285

Rita Stier
Tallvägen 6
360 43 Åryd
0470/774308

Hedersordförande är Bengt Hjelmqvist, Åryd.

Hemmesjöbygden utges av Hemmesjö hembygdsförening. Föreningen arbetar i Hemmesjö socken som omfattar Billa, Hemmesjö, Gummatorp, Risinge, Södra Åreda och Åryd. Du blir medlem genom att betala medlemsavgiften, 50 kr per person. Postgironummer: 72 98 81 - 3. Där inget annat anges är artiklarna skrivna av redaktören.